

Иван М. Бецић, Дејан Д. Антић
Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)

Рецензија

Друштвена историја двадесетог века обухватила је сазнања готово свих друштвено-хуманистичких наука и учинила да историографија са овом тематиком набуја и приближи се по броју радова политичкој историји. Овај дисбаланс по обиму и даље постоји, али се смањује и, што је још важније, омогућава комплетније сагледавање саме политичке историје. Повезаност политике и економије неминовно захтева дубље проучавање привредних и финансијских фактора, јер се само на тај начин може доћи до свеобухватног разумевања повучених политичких потеза и одлука.

У погледу економске историје, у Србији је приметно повећано интересовање за овај део историје у прве две деценије двадесет првог века, тако да су сазнања из ове области прилично увећана, како на општедржавном, тако и на регионалном и локалном нивоу. Да би се добила комплетна слика на нивоу државе, неопходно је поћи од регионалних центара јер управо они повезују локални ниво пословања са централним, при томе дајући слику која се не може видети са позиције централних државних институција.

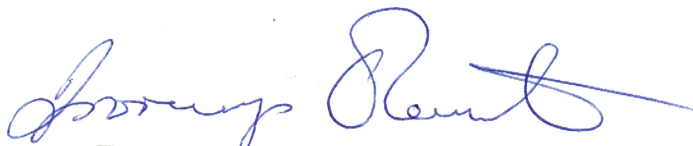
Уз Скопље и Лесковац, највећи и најзначајнији привредни центар на југоистоку Краљевине СХС/Југославије био је Ниш. Његов географски положај омогућавао је убрзани развој града, повећавање броја становника, већи утицај у политичком животу државе. Уједно, економски развој овог града у највећој мери осликава начин на који се развијала привреда у готово свим српским градовима, али и све недаће са којима су се привредници и грађани том приликом сусретали.

Окосница привредног развоја је стабилно и финансијски јако банкарство јер је у том случају омогућена заступљеност капитала банака у кредитирању привреде. Мера у којој су новчани заводи заступљени у улагањима у привреду говори о успешности саме привреде, јер се банке воде принципом већег и сигурнијег интереса, тако да се из односа њиховог учешћа у пословању са привредом или становништвом види стање у самој привреди. Монографија „Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)“ у максималној мери даје одговоре на ова питања и појашњава разлоге због којих је Ниш између два светска рата био на одређеном нивоу привредног развоја. Рукопис монографије резултат је сарадње др Ивана Бецића и проф. др Дејана Антића који су претходно обрадили историју пословања нишких новчаних завода, а потом сазнања о њиховом раду уоквирили у поменути монографију, изложивши притом све оне сличности и разлике између нишких новчаних завода и других са простора југоисточне Краљевине Југославије и поставивши нишке банке на место које им је тада припадало.

Сазнања са којима се читалац сусреће у овој монографији у великој мери допуњују постојећа сазнања о историји банкарства, а у посебној мери могу се истаћи она која се односе на крахове банака погрешном инвестиционом политиком након сузбијања инфлације двадесетих година двадесетог века. Као посебна вредност ове монографије може се навести то да је историја приватних нишких новчаних завода дата од момента њиховог оснивања, па све до самог краја, до тренутка када је нова, „револуционарна власт“, одлучила да их укине, са циљем да се изврши промена власничке структуре у духу система који је увођен.

Из свега поменутог са задовољством бих препоручио штампање монографије „Нишки новчани заводи и банкарство (1885–1947)“ која ће свакако привући пажњу заинтересованих за историју банкарства на простору Србије и Југославије.

У Београду, 18. 01. 2023.

др Драгомир Бонцић, научни саветник
Институт за савремену историју Београд